

Ljubljana, 10./VIII. 1922. — II./32.

Emil D. Stefanović
lastnik in odgovorni urednik.

Delavsko časopisje je važno orožje v razrednem boju!

Zato je dolžnost vsakega sodruha, da časopis širi, ga naroči in — plača!

Zbirajte nove naročnike!

Nabirajte za tiskovni sklad!

Širite »Delavske Novice«!

„Delavske Novice“, Ljubljana, Turjaški trg 2.

Proletariatu Jugoslavije.

Svima radnicima u SHS!

Svima sindikalnima većima SHS!

Drugarske organizacije! Dragi drugovi!

Partijsko nezavisna sindikalna organizacija, »Savez Rudarskih Radnika za Sloveniju«, u kome je organizovano 8000 rudara, a koji je opunomočen i od strane soc. dem. Unije Slov. rudarjev i od ostalih manjih političko sindikalnih grupa kod rudara, koji dakle stvarno zastupa 13.000 rudarskih radnika, obraća se ovim putem na Vas, dragi drugovi i drugarske organizacije, da pomognete ekonomsku borbu rudara u Slovenačkoj.

Ekonomski položaj celokupnog proletariata u SHS svakog dana je sve nesnosniji. Ali je ekonomski položaj rudara u SHS a osobito u Slovenačkoj postao nesnosan, ne može više da se izdrži. Zarada rudara se za dve godine povisila neznatno, dok je skupoća narasla za 150%. Za to vreme sve podružnice »Saveza Rudarskih Radnika Jugoslavije« bile su bez ikakvog povoda ne samo zatvorene, već i razpušćene. Moralo se je rudare organizovati na novo. Posle dužeg upornog rada i borbe, rudari su obnovili svoju sindikalnu organizaciju i počeli da vode pokret u svrhu poboljšanja položaja.

Ali je u medjuvremenu skupoća nadkrilila nadnicu za 130%, a zarada rudara za 100% je manja od stvarnog eksistenčnog minimuma, a za 70% manja od eksistenčnog minimuma, utvrđenog od vladine komisije. A i porred toga Trboveljska družba neće obavezno da vodi pregovore.

Ali je zato pohitala, da povisi cijene uglja, koja povišica će joj doneti nove desetine milijona **ekstraprofita**.

Mi ćemo izkoristiti sve puteve i načine, sve intervencije, pa da se tvrdo glavi, ni na čemu osnovani, izazivački odpor Trboveljske družbe smekša. Ali izgleda da je Trboveljska družba u Beču snažnija i od samih vlasti u Beogradu, pa da će je tek krajni i organizovani odpor sviju rudara prisiliti, da regulira nadnice u pregovorima sa rudarskom organizacijom na osnovi eksistenčnog minimuma, koga je odredila vladina komisija.

Zato Vas pozivljamo, da potpomognete rudare u Sloveniji u njihovoj ekonomskoj borbi moralno i materijalno.

Drugarske organizacije, dragi drugovi! Položaj rudara u Sloveniji je sličan Vašem položaju. Kao što su rudari u Sloveniji, tako ste i Vi osudjeni na svakog dana osetljivije gladovanje. Tarifni pokret rudara u Slovenačkoj ujedno je Vaš pokret. Pobjeda njihova znači i Vašu pobjedu, njihov poraz znači i Vaš poraz. **Ako se rudarima ne pribori eksistenčni minimum, Vi ćete ga još teže priboriti. Stvar rudara je Vaša stvar.** Zato pomognite rudare, jer sve

»DELAVSKE NOVICE«:

posamezna številka stane 3 K
za SHS mesečna naročnina 12 K
za inozemstvo meseč. naroč. 20 K
Za Ameriko letna naročnina 2 Dol.

Vsled povišanih poštinih stroškov smo morali list za inozemstvo podražiti. Upravništvo.

što dadete njima, dali ste sebi, dali ste radničkoj klasi.

Živela proleterska solidarnost u SHS. Savez Rudarskih Radnika u Sloveniji.

(Molimo sve drugarske listove, da preštampaju ovaj proglas!)

Za držav. konferencu neodvisnih strokovnih organizacij (M. S. O.).

Izvrševalni odbor Centralnega Medsaveznega strokovnega odbora je izdal pod gorenjim naslovom manifest. Ker je manifest zelo obširen, ga prinašamo v izvlečku, ki pa obsega vse najvažnejše točke.

M. S. O. je osnovan v oktobru lanskega leta, kakor začasna instanca do splošne državne strokovne konference, ki mu bo dala končno veljavne statute in konečno obliko. Ta konferenca bi se bila morala vršiti najpozneje 6 mesecev po osnovanju M. S. O. Rok za to konferencu je že prešiel, a ona se še ni vršila. M. S. O. je mislil, da je bolje, da se ne drži točno formalne zahteve statuta glede dobe sklicanja konference, kakor pa da se skliče konferenca, ki ne bi pod obstoječimi razmerami bila v stanu, da izvrši vse naloge, ki jo čakajo.

Pomen konference.

Doba in razmere, pod katerimi živi delavski razred in njegove strok. organizacije, odkar je pred poldrugim letom bilo celo delavsko gibanje stavljenno izven zakona in pod neomejeni beli teror, so take, da bo prva splošna državna konferenca strok. org. ogromnega pomena za celokupni proletarijat naše države, ker ona mora pod temi razmerami določiti smernice za strokovni pokret po današnji periodi tavanja in kaosa.

»Njihova« konferenca.

V januarju letošnjega leta se je vršila v Beogradu strokovna konferenca, ki so jo sklicale socialpatriotske in centrumaške centralne instance. Tam je bil ustvarjen Glavni Radnički Savez v današnji obliki. Ali ta na umeten način sklamfana konferenca ni prinesla nobenih pozitivnih rezultatov za delavsko strokovno gibanje, ker ona ni predstavljala interesov in razpoloženja širokih delavskih mas, ampak interese režima, ki so se krili z interesi nekaterih strokovnih birokratov. Ta konferenca si je nadelala lažno krinko enotnega strokovnega pokreta, v resnici pa je izvršila le ujedinjenje ljudi, ki so do tedaj ločeno razbijali enotne strok. organizacije. Ta konferenca ni bila v stanu rešiti osnovnih problemov strokovnega pokreta, in to dejstvo samo zvišuje pomen in množi naloge, ki čakajo predstoječo konferencu M. S. O.

Zakaj se je odlašalo s sklicanjem konference.

Neodvisne strok. organizacije so si bile svestne, ko so stvorile M. S. O., da so stvorile stem le začasno organizaciju, ker so za konečno veljavno ustanovitev centralne strokovne instance manjkale dve osnovne stvari: Kongres sestavljen iz voljenih delegatov in strokovne organizacije, ki bi organizirale kongres. Neodvisne strok. organizacije smatrajo v nasprotstvu s strokovnimi birokrati iz Gl. Rad. Sav., da se mora strokovni pokret obnoviti odspodaj, iz delavskih mas, ne pa odzgoraj s sporazumom samozvanih voditeljev. Za tako obnovu je bilo treba skrbeti predvsem, da se odpre kar največ strokovnih organizacij. Radi tega je v statutih začasnega M. S. O. razen ostalih kakor glavna naloga postavljeno delo na odpiranju zaprtih organizacij.

Zaprte organizacije.

V času osnivanja M. S. O. so bile odprte takorekoč le centrale posameznih strokovnih Zvez. Cele pokrajine so bile tedaj brez ene edine odprte strok. organizacije. Radi tega se je moralo sklicanje splošne strok. konference odložiti na poznejši čas, in M. S. O. je zahteval, ko je bil povabljen na udeležbo januarske konference Gl. Rad. Sav., da se ta konferenca odgodi, da se da masam priložnost, da same v svojih organizacijah prerešetao probleme, katere bi morala rešiti taka konferenca. Ali birokrati iz G. R. S. so to zahtevo odbili, ker se sami ne upajo pred mase stopiti, niti jim je stalo do mišljenja mas.

Boj za otvarjanje strok. organizacij.

Samotno delo za otvarjanje zaprtih strokovnih organizacij je bilo zelo težko, ker se je moral voditi boj na dve fronti: proti terorju buržuazije in proti izdajalskemu delu strok. birokratov iz Gl. R. S., ki so cepili posamezne Zveze in pododbore ter pomagali buržuaznim oblastem v gonji proti neodvisnim strokovnim organizacijam. Rok, ki je bil določen v statutih M. S. O. za sklicanje splošne strokovne konference se je pokazal za prekratek, da se ona pripravi odspodaj iz mas. Danes je položaj ugodnejši za splošno strok. konferencu, četudi je še danes zaprto 80 odstotkov strok. organizacij in v nekaterih pokrajinah kakor v Bosni in Hrvatski gibanje izpostavljeno novim preganjanjem.

Nujna potreba konference.

Ampak sklicanje konference se ne more odlagati do nedoločenega roka, ker pereči problemi sedanje periode zahtevajo kategorično, da se čimpreje skliče. Zato je prišel M. S. O. do prepričanja: **da je sklicanje splošne strokovne konference postala glavna življenska potreba** in da je potrebno ukreniti vse, da se skliče le ta v najkrajšem času. Upoštevajoč njen pomen, naloge, ki jih mora rešiti ter priprave za njo, ni mogel M. S. O. še natančno odrediti datum konference, ali ne more se sklicati pred oktobrom, če hočemo, da nje delo prinese proletariatu to, kar proletarijat po pravici od nje pričakuje.

Dve glavni nalogi.

V času do konference je treba najenergičnejše delati na **pripravah za konferencu**, pripravljati snov za konferencu in razpravljati o teh snoveh v organizacijah, ki bodo volile delegate za konferencu. Razen tega je treba s

podvojeno silo delati, da se odpro še **zaprte strok. organizacije**. Niti eno niti drugo delo ne bo imelo uspeha, če izvrševalni odbor M. S. O. ne bodo podpirali vsi sodruhi in funkcionarji iz cele države.

Pregled bližnje preteklosti.

Od velikega kongresa ujedinjenja v aprilu 1919 ni bilo več strokovnega kongresa. Splošna strokovna konferenca, sklicana za junij 1920 u Vukovar se ni vršila, ker so je oblasti prepovedale, a drugi kongres C. R. S. V., ki bi se moral vršiti v začetku l. 1921 se ni sestel radi zapiranja organizacij. V juniju 1921 je bila plenarna seja C. R. S. V., ki je sklenila strankarsko neodvisnost strok. org. od političnih strank. To je bilo vse, a to je bilo premalo za naš strokovni pokret.

Pokret izven zakona.

Strokovni pokret je bil postavljen izven zakona koncem l. 1920, a še do danes se ta položaj, kljub vsem naporom proletariata ni znatno popravil. Vladin odlok o otvarjanju strok. org. je sporočen funkcionarjem ustmeno, ne da bi bil obelodanjen, niti nižjim oblastem v obvezni obliki priobčen. Nasprotno izdane so bile zaupne odredbe v nasprotnem smislu. Razen tega so kljub novi ustavi, kljub centralizmu in »edinstvu« v njej, mnoge pokrajine obdržale stare zakone, patente in »Erlasse« ter se centralizovanje delavskega pokreta neusmiljeno ovira in preganja Posameznim pododborom ne dovoljujejo pokrajinske oblasti, da vzdružujejo stare zveze s svojo centralo — ker so oni v drugi pokrajini.

Razcepljenost pokreta.

Na drugi strani je samo strokovno gibanje razcepljeno. Še l. 1919 je zadržala socialpatriotska birokracija svoje strok. org. od strok. ujedinjenja, ali je z njimi ostal le neznaten del proletariata. Pod »Obznanom« so osnovali centrumaši svojo stranko in dvignili iz groba predvojni srbski Glav. Rad. Savez, čeprav so imeli za seboj le peščico strokovnih funkcionarjev. Ampak niso izbirali sredstev ter so se s pomočjo policije polastili delavskih domov, arhivov ter premoženja nekaterih strok. organizacij v upanju, da tako stvorijo svoj strokovni pokret. No za leto dni niso mogli zbrati niti par stotin od onih 250.000 delavcev, ki so bili v C. R. S. V., in jih je to nagnalo, da se strankarsko in strokovno združijo s svojimi večrajšnjimi krvnimi sovražniki s socialpatrioti. No niti to ujedinjenje ni uspelo, da prižene delavske mase v njihove organizacije in oni so ujedinjeni nadaljevali svoje sramotno delo cepitve strok. org. in denunciranja ter letanja na policijo. Tako so na podlagi njihovih lažnijvih ovadb policijske oblasti zaprle mnoge strok. organizacije in aretirale njihove odbore. Tako n. pr. v Banjaluki pri natakarijih in v Zagrebu pri kovinarjih.

Žolti pokreti.

Pri takem »delovanju« strokovne birokracije ni čudo, da se razvijajo žolti pokreti. Nacionalizem, ki je do »obznane« bil popolnoma iztisnjen iz delavskih vrst, se zopet vraća med nje, ker buržuazija, ki stoji v gospodarskem boju v enotni fronti proti proletariatu, s terorjem in izkoriščajoč izdajstvo strokovne birokracije, cepi delavske mase z ustanavljanjem žoltih naciona-

lističnih, plemenskih in verskih delavskih strok. organizacij.

Neorganizirane mase.

Od »Obznanec« do danes je prišlo na trg delovne sile ogromno število novih delavcev, ki so brez zavesti razrednega boja in strokovnih organizacij. Razen tega je bil precejšen del tistih 250.000 delavcev C. R. S. V., nov povojni proletarij, ki je bil nezadostno izučen v razredni borbi in nedovoljno razredno zaveden.

V takih okoliščinah se bo sestala naša konferenca. Socialni in gospodarski položaj delavskega razreda je ravno tako težak in zamotan. To daje ogromno važnost konferenci, ker ona mora na podlagi tega položaja ustvariti možnost za razvoj in jačanje strokovnega pokreta ter za povzdigo borbene sposobnosti in sile celega delavskega razreda v naši državi.

Problemi konference.

Konferenca mora najprvo proučiti, kak je gospodarski in socialni položaj delavskega razreda. Na podlagi tega mora izdelati program in taktiko za centralno instanco in njej priključene Zveze. Treba je tudi izdelati nov statut M. S. O., t. j. odločiti končno veljavno organizacijsko obliko in določiti organizacijsko zvezo M. S. O. s posameznimi Zvezami.

Razen tega mora določiti svoje stališče v dveh najbolj perečih vprašanih delavskega razreda, v vprašanju **enotne fronte** ter v vprašanju **enotne strokovne organizacije**.

Konferenca mora izdelati tudi statute za **borbeni ter stavkovni fond** kakor tudi za **fond za podporo žrtev reakcije**.

Naposled mora konferenca sklepati o **strokovnem tisku** ter o **organizaciji statistike**, ki je neobhodno potrebna za razvoj strokovnega gibanja.

Zato je določil izvrševalni odbor U. S. O. ta-le:

Dnevni red konference.

1. Poročilo centralnega in pokrajinskih M. S. O.
2. Gospodarski in socialni položaj delavskega razreda v Jugoslaviji ter program in taktika M. S. O.
3. Statut M. S. O.
4. Enotna fronta proletariata.
5. Enotna strokovna organizacija.
6. Statut borbene in stavkovnega fonda.
7. Fond za žrtve reakcije.
8. Organizacija tiska.
9. Organizacija strokovne statistike.
10. Volitev Centralnega Sveta M. S. O.
11. Predlogi in slučajnosti.

Potrebno je sodelovanje vseh sodrugov.

Vsega tega centralna instanca ne more sama obvladati, če ne bo imela najpopolnejše pomoči in sodelovanja vseh funkcionarjev in sodrugov iz cele države, vseh organizacij, a posebno sodrugov iz onih krajev, kjer so strokovne organizacije zaprte. Izvrševalni odbor je sestavil vrsto vprašanj, ki jo bodo dobile vse organizacije in sodruzi v vseh krajih. Na ta vprašanja morate v določenem roku kar najbolj natančno odgovoriti. Do sedaj sodruzi iz notranjosti države niso tem stvarjem posvečevali dovolj pažnje, treba pa je, da to store, ker sicer centrala ne more pravilno delati, niti ne bo mogla pripraviti materiala za konferenco, če sodruzi ne bodo vršili svoje dolžnosti.

Vsi predlogi, ki bodo predloženi konferenci, bodo poprej tiskani in predloženi vsem organizacijam v diskusijo, tako da bodo one mogle voliti svoje delegate na temelju svojih nazorov o vseh vprašanih, o katerih bode razpravljala konferenca.

Vsa ta dela so velikanskega pomena za delavski pokret. Zato je treba največje delavnosti in energije, da se vsa ta dela ob času in v redu dovrše.

Na delo sodruzi!

Naj živi splošna strok. konferenca Medzveznega Strokovnega Odbora!

Naj živi nepomirljivi razredni boj!

Izvrševalni Odbor Centralnega M. S. O. J.

Enotna fronta.

Pisali smo že čez 8 mesecev o potrebi enotne fronte proletariata, podali smo tudi popolnoma konkretne predloge. Zahtevali smo, naj se sprejmejo smernice, ki so jih sprejele na svojem sestanku ljubljanske podružnice strokovnih organizacij. (»Del. Novice« št. 14 od 6. apr. 1922.) V teh smernicah se je zahtevalo sklicanje kongresa od članstva voljenih delegatov vseh razrednih strok. organizacij Jugoslavije, ki naj bi določili platformo za združenje teh organizacij. Sedanje vodstvo Strokovne komisije je na znanem Tivolskem kongresu (kjer posamezne strok. organizacije niso bile zastopane po delegatih, voljenih od članov, in se niso stvarili, o katerih je sklepal kongres, razpravljale prej v organizacijah), proti volji celih velikih strokovnih organizacij priključilo Strok. komisijo Glavnem Radniškem Savezu v Zagrebu, ki stoji pod posebno zaščito policije, in je sprejelo iz njenih rok premoženja in arhive razpuščenih strok. organizacij.

Pričakovali smo, da se bodo gospodje iz Strokovne komisije in iz Glavnega Radniškega Saveza oglasili k vprašanju enotne fronte in tudi s svoje strani podali pozitivne predloge. Konečno se je oglašil neki A. L. v »Delavcu«. Čujmo, kaj zna povedati g. A. L. »... oni, ki so želeli*, da bi bil proletarij v 24 urah rešen svojega trpljenja in prokletstva. Vsi taki, so se zbrali okrog CRSV (Centr. radn. sindikal. veče), ki je imelo svoj sedež v Beogradu: Tam je bil tudi sedež CPVKPJ (Centr. part. veče kom. part. Jugosl.) — bila sta to dva faktorja v enem telesu. Razumljivo je tedaj, da se je vsak tak nepoučen član strokovne organizacije smatral s svojim radikalizmom že za izrazitega komunista. Temu se ni bilo čuditi, vsaj tiste organizacije niso imele naloga, da članstvo poučijo in strokovnem vprašanju, marveč so zasledovale le politične cilje...«

K temu bi si dovolili spomniti gosp. A. L. na nekatera dejstva: 1. Centralno radn. sind. veče je predstavljalo enotno fronto razredno zavednega proletariata. V njem so bile zastopane vse strokovne organizacije Jugoslavije, ki so stale na stališču razrednega boja. V vodstvu je bila ena tretjina socialnih demokratov in tudi Strokovna komisija iz Ljubljane je bila priključena (četudi federativno) C. R. S. V. Tega g. A. L. menda ne bo utajil. G. A. L. se sicer ne upa naravnost lagati in trditi, da je bilo CRSV le privesek politične komunistične stranke (česar tudi policijske oblasti kljub velikim naporom niso mogle dokazati), ampak hoče le z obliko svojih trditvev (v njegovem žargonu bi to imenovali »jezuistično«) vzbuditi v bravcu to mnenje. Pač pa je g. Kajzer v »Napreju« jasno pokazal, da je bila Strok. komisija (kakor že rečeno je bila v sestavi CRSV) oz. »Delavec« politična podružnica Kristan-Prepeluhove struje v političnem boju proti komunizmu. 2. Enotno fronto so razbili desni socialdemokrati, ko so začeli cepiti strok. organizacije in se je ustanovil pod njihovim pokroviteljstvom (Bukšeg-Korač, kr. ministra na razpoloženju) Glavn. Radn. Savez, ki pa še do danes ni spravil skupaj niti ene ožje konference, ampak obstoji večinoma le iz odborov, ki so sestavljeni večinoma, ne od odbornikov, ki so jih zvolili člani, ampak od ljudi, ki so postavljeni od policijskih oblasti in katerim so izročile tudi premoženja in arhive razpuščenih strok. organizacij. Sicer je pa ta demokracičnost raznih Krekičev, Pavičevičev in drugih ožjih pristašev g. kralj. ministra na razpoloženju in od rad.-demokratske vlade imenovanega komisarja centralnega urada za zavarovanje delavcev g. Bukšega — posebno poglavje, o katerem bomo še govorili. (Tisti g. Bukšeg, ki so ga pred par dnevi delavci pred Rojino titulirali »zagrebški čifut«, je namreč predsednik Glavn. Radn. Saveza.)

V nadaljevanju svojih razmišljanj piše g. A. L.:

»Ko so tisti ljudje spoznali, da za strok. gibanje niso sposobni, so se vrgli na politično polje, ki je bilo v tistih ča-

sih plodonosno, ker je bil proletarij še zmeden, a socialistično še ne vzgojen. Temu so sledile državnozbornske volitve, kar je bil edini njihov spas, da postanejo poslanci. Na to so sledili atentati (ki jih mi socialisti obsojamo). Po atentatih je sledilo maščevanje buržoazije, katera sedi na vladi. Vlada pa je napravila temu komunizmu konec s tem, da je rekla, to so ilegalne organizacije in se razveljavijo...«

K temu naravnost briljantnemu marksističnemu razlaganju bi dodali še to-le: Potem pa je vlada pohlevni in dobri Glavn. Radniški Savez, ki je prej živel kakor pastorka ponižno za pečkom visoko povzdignila in mu dala premoženja ošabnih Savezov C. R. S. V. Potem pa je pridni socialdemokratski poslanec, minister n. r. Anton Kristan dobil upravo veleposestva Belje. Nato je nastalo v Ljubljani Bernot-Svetek-Leškovškovo gospodarstvo v soc. dem. stranki in Strokovni komisiji. Na to je napočil progresivni davek. Nato je nastalo veliko venmetanje v soc. dem. stranki. Nato je Bernot stavkujočim kovinarjem poročal v Celju o ljubljanskem gledališkem škandalu. — Našteli bi še celo vrsto takih »nato je sledilo«, če bi hoteli pisati v štilu g. A. L. Opozorili bi pa sodruge na stavek v humoristično-naivnih »nato je sledilo«-litanijah g. A. L.: »Nato so sledili atentati (ki jih pa mi socialisti obsojamo)«, ker hoče g. A. L. vzbuditi zopet dojem, da je kom. stranka aranžirala te atentate, ker naravnost si tega trditi ne upa, ker je proces že končan in tudi najbolj trda inkvizicija tega dokazati ni mogla. Ta oddelek iz članka A. L. smo prinesli le zato, da sodruzi vidijo način njegove pisave.

Da preidemo sedaj k jedru njegovih izvajanj, kaj predlaga g. A. L.:

»Po porazih je sledil zakon o »zaščiti države«, ki je nadvse reakcionaren, ki ga bo pa mogoče odpraviti le z enotno organizacijo proletariata po celi državi. Enotne organizacije pa ljudem, ki gredo za tem, da delajo kapitalistom usluge, niso po volji. Take ljudi je treba spoznati, ker so krivi vsega preganjanja delavstva, ki so krivi nešteti porazov, zaradi katerih proletarij silno trpi. Nekaj izmed takih se je zbralo okrog »Delavskih Novic«, ter operirajo z geslom proč s politiko iz strokovnih organizacij in kličejo enotno fronto proletariata. Za tem osamljenim lističem, ki je vse drugo samo delavski ne, se pa skrivajo tudi ljudje, ki so največ krivi razkola in poraza proletariata v Sloveniji. Naš boj za enotno fronto proletariata mora iti za tem, kakor je sklenil pokrajinski strokovni kongres v Ljubljani dne 24. marca. Kdor hoče ujedinjenje in enotno fronto, se naj pred vsem organizira v razredni organizaciji, potem se naj ravna po pravilniku iste. Zagotovljen naj bo vsak tak, da kadar bodo vsi dosedaj še neorganizirani pristopili k organizacijam, potem je enotna fronta tu.«

Par dni pred člankom g. A. L. je izdala tudi Socialistična stranka Jugoslavije poseben razglas, kjer objašnjava svoje stališče do enotne fronte in pride do istega rezultata kakor g. A. L., oz. izvajanja tega gospoda naj bi bila komentar k temu razglasu. SSJ pravi: »SSJ smatra, da je mogoče ustvariti enotno delavsko fronto le v polni organizatorični enoti celega delavskega razreda v naši državi... Zaradi tega SSJ, verna svojim utrjenim osnovnim načelom, načelom razrednega boja proletariata in prilagojevanja družabnim pogojem, izjavlja zopet, da je za enotnost delavske fronte, ki se jo more praktično izvesti le v organizacijski enotnosti delavskega pokreta in da noče nikakor prestat delovati v tem smislu.«

Povdarimo predvsem dva dejstva: 1. Delavstvo je danes pri nas razcepjeno. 2. Enotna fronta je danes največja življenska potreba za proletarij v tej državi. Tudi SSJ in g. A. L. priznavata to potrebo, ali za praktično rešenje tega vprašanja ne povedo ničesar razen popolnoma navadne fraze: da se enotno fronto more doseči s popolno organizacijsko enotnostjo celokupnega delavskega pokreta.

Za nas je to le splošna fraza a ne pot, ki vodi k rešenju tega važnega vprašanja. Če pravijo »popolna organizatorična enotnost«, morajo povedati

tudi, kaj hočejo storiti, da omogočijo to enotnost. Glavn. Radn. Savez je tudi zahteval popolno organizatorično enotnost strok. organizacij, ali izbegaval je pregovore o enotni fronti in tudi ni povedal, kako si predstavlja on praktično izvedbo strokovnega organizacijskega edinstva. Danes SSJ to frazo postavlja še na bolj obširen temelj in se še manj trudi, da jo pojasni oz. da prevzame iniciativo za praktično rešenje tega problema.

Kakor je že samo po sebi megleno to »popolno organizacijsko edinstvo celokupnega delavskega razreda v naši državi«, je ono tudi nekoliko nesmiselno. Organizacijsko edinstvo morejo izvesti le obstoječe organizacije, a nikakor ne celokupen delavski razred, ki je v precejšnji meri neorganiziran. Če vzamemo drugo frazo »organizacijsko edinstvo celokupnega delavskega pokreta« je to še vedno preveč široko. Delavski pokret ni cel pod vplivom socializma. Na koga misli SSJ, ko govori tako o organizacijskem edinstvu?

Organizacijsko edinstvo more biti samo med strokovnimi organizacijami, ki stoje na stališču nepomirljive razredne borbe. O organizacijskem edinstvu se more govoriti le med neodvisnimi strok. org., ki so večinoma priključene Medzveznemu strokovnemu odboru ter med strok. org. Glavnega Radniškega Saveza. Ali kaj hoče tu SSJ? S kom hoče ona organizacijsko edinstvo? Z našim strokovnim pokretom? Saj vendar SSJ vedno zanika svoje organizacijsko edinstvo z Glavn. Radn. Savezom? Če verujemo voditeljem SSJ in Glavn. Radn. Saveza, ne obstoji organizacijsko edinstvo med njimi? Vprašamo še enkrat s kom išče SSJ organizacijsko edinstvo, ko ni zaenkrat druge socialistične stranke, ker je kom. stranka razpuščena in ne more in ne sme delovati.

Ampak čeprav socialistična stranka ne pove, kako naj izgleda to »popolno organizacijsko edinstvo delavskega pokreta«, mi vemo, kaj hočejo in deloma to pove tudi g. A. L., ko zahteva, da se za podlago vzamejo znane Tivolske resolucije. Oni hočejo, da se vse neodvisne strok. org. utopijo v Glavn. Radn. Savezu, in hočejo cel delavski pokret pod streho edinozveličavne SSJ. To je njihovo edinstvo. Res precej popolno edinstvo! Ena čreda in en pastir, in ta pastir naj bo izvrševalni odbor SSJ.

To je pa nemogoče. Organizacijsko edinstvo strok. organizacij se ne sme spravljati v zvezo s političnimi delavskimi pokreti! V Nemčiji so strok. organizacije popolno enotno organizirane, čeprav člani strokovnih organizacij pripadajo trem raznim političnim strankam, ki so med seboj v najhujšem boju. Tako strokovno organizacijsko edinstvo je mogoče, to je zdravo edinstvo! A če bi SSJ predložila nemškimi delavskim političnim strankam zahtevo, naj stvorijo popolno organizacijsko edinstvo tudi v političnem pokretu, bi dobila od vseh treh socialističnih strank skoro gotovo isti odgovor in sicer ta, da je to idiotska zahteva. Ker ravno na berlinski konferenci treh internacional so vse tri struje stale na stališču, da more biti o vsem govoru, le organizacijskem edinstvu političnih delavskih strank ne. To edinstvo se zdi mogoče samo plenumu SSJ.

To je, oni se delajo, da se jim to zdi mogoče. Socialisti vedo zelo dobro, da je to nesmisel, posebno, ker ni politične protistranke, s katero bi vodili pregovore o ujedinjenju. In če, vedoč to, vseeno zahtevajo »popolno organizacijsko edinstvo delavskega pokreta v naši državi«, kakor edino pot do enotne fronte, delajo to zavoljo tega, ker jim do enotne fronte sploh ni stalo, ker so nasprotniki enotne fronte in ker hočejo stvorjenje enotne fronte le zadrževati ali preprečiti.

Prepričani smo pa, da se ogromna večina socialističnega delavstva in tudi del voditeljev ne strinja z g. A. L. in s plenom SSJ in na njih apeliramo, naj stopijo na plan, da se skupno borimo za enotno fronto.

Mi ne bomo zatajili svojega prepričanja in tudi od drugomislečnih sodrugov tega ne zahtevamo. Zahtevamo pa, da se začne delati za združenje razrednih strok. organizacij od spodaj navzgor. Vsaka stroka naj se ujedini najprvo

sama in združene organizacije bodo potom kongresa, kjer jih bodo zastopali od članov voljeni delegati, sklenile v enotno organizacijsko obliko za ujedinjene razredno zavedne strokovne organizacije.

**Živela enotna fronta!
Živel razredni boj!**

M. L.

Dva ekstrema v našem delavskem gibanju.

II.

Delavske mase, ki so stopile po svetovni vojni v marksistični delavski pokret, so prinesle s seboj še nerazvito razredno zavest in pa malomeščansko mentaliteto.

Razredna zavest teh delavskih mas se je javljala predvsem v nasprotju proti obstoječemu gospodarskemu redu izkoriščanja in brezpravnosti ter proti malomeščanskim strankam. Zato so trumoma stopale v razredne strokovne organizacije in v socialistične razredne stranke.

Manjkala pa je tem masam marksistična vzgoja, t. j. gledanje na družbeni razvoj z vidika zgodovinskega materializma in dialektičnega poteka zgodovine. Z drugimi besedami: te mase še niso mogle pojmovati, da je za družbeni razvoj v prvi vrsti odločilen razvoj gospodarstva, zlasti pa razvoj produktivnih sil (človeške potrebe, lov za dobičkom, tehnika itd.) in da je zgodovina človeške družbe v prvi vrsti zgodovina razrednih bojev, ki vodijo od časa do časa do revolucionarnega izbruha in revolucionarne spremembe gospodarskega reda (angleška, francoska, ruska revolucija).

Malomeščanska mentaliteta teh delavskih mas pa se javlja zlasti v tem, da so podvržene skrajnemu oportunizmu, t. j. da promatrajo razvoj stvari skoro vedno z ozkega vidika krajevnih dnevnih potreb, ne upoštevajoč položaja in interesov celokupnega proletariata v deželi. V svojem razpoloženju padajo vsled tega rade iz enega ekstrema v drugega, nihajo med skrajno levico in skrajno desnico.

Poleg teh težkoč pa se je imel boriti delavski pokret v pokrajinah bivše Avstro-Ogrske s tem, da so zapadli stari voditelji delavskega pokreta reformizmu, ki je imel za posledico cepitev delavske armade. **Reformizem, to je en ekstrem v našem delavskem pokretu.**

V bistvu znači reformizem naziranje, da je mogoče odpraviti izkoriščanje kapitalistične družbe in uvesti socializem potnim reform, da se dajo na ta način začetkoma omiliti, pozneje pa popolnoma odpraviti razredna nasprotstva. Nujna posledica reformizma je ministerializem, t. j. sodelovanje delavskih zastopnikov v meščanskih vladah. Glavni predstavniki reformizma so še danes pri nas Korač, Bukšeg, A. Kristan, Prepeluh in Lončar (oba že prešla v malomeščanski tabor), Divac ter večina starih funkcionarjev, ki se zbirajo deloma okoli »Zarje«.

Reformisti so v Sloveniji tudi razcepili delavsko armado, razbili rudarsko strokovno organizacijo in razcepili železničarsko organizacijo.

Med našimi slovenskimi reformisti najdemo posebno vrsto ministerialistov. Ti namreč pravijo, da je velika napaka delavske politike, da delavstvo nima svojih zastopnikov v vladi. V tem slučaju nikdar ne bi bilo mogoče, da bi bil delavski razred izročen takemu preganjanju kakor je to danes.

Predvsem bi bilo treba opozoriti te naše reformiste na preganjanje delavskega razreda v Bosni, Vojvodini, Srbiji in Macedoniji, na Hrvaškem in v Slavoniji v času, ko sta sedela v vladi Korač in Kristan. S svojo prisotnostjo v vladi sta dala tem preganjanjem samo še večji povdarek, ker sta s svojo prisotnostjo odobrila to preganjanje.

Glavno pa pozabljajo ti naivni ministerialisti. Jugoslovanska buržuazija ne trpi nobene razredne delavske politike. Zato je razpustila ujedinjene strokovne organizacije in komunistično stranko. Jugoslovanska buržuazija trpi le tako delavsko stranko, ki vodi politiko v njenem smislu. Kakor hitro pa se eden ali drugi spozabi in zabrede v razredno

politiko, pa ga udari režim, kakor kaže slučaj Svetek ob priliki celjskega kovinskega štrajka.

Končno pa buržuazija danes tudi ne potrebuje socialističnih ministrov. V sedanjem parlamentu ima itak večino, devet socialističnih zastopnikov pa služi vladi bolj z njihovo dozdevno opozicijo, kakor pa, če bi sedel kak njihov zastopnik v vladi.

V splošnem pa je treba povdarjati, da so si danes delavske mase na jasnem glede reformizma in ministerializma. Zadnja leta borbe so bila važna šola v tem oziru. Delavske mase odklanjajo reformizem, ki nasprotuje vsaki razredni politiki. Boj proti reformizmu in ministerializmu je imel ta uspeh, da se je delavstvo popolnoma osvobodilo te utopije in da zagovorniki reformizma s svojimi idejami ne smejo več stopiti pred delavske mase.

Mezdno gibanje rudarjev.

Razburjenje in ogorčenje je vsled žalostnih mezd v rudarskih masah Slovenije doseglo svoj višek, tako da široke delavske mase pretijo, da bodo same zapustile rudnike in odpotovale v inozemstvo.

Z ozirom na veliko opasnost, da se to v resnici ne bi dogodilo, je »Zveza rudarskih delavcev« sklicala v soboto in nedeljo shode v Trbovljah, Zagorju in Hrasniku, kjer je bilo navzočih čez 5000 rudarjev. Po triurnem referatu s. Stefanoviča, ki je bil nešteto krat prekinjen z obupnim jokom gladujočih žen in otrok in z ogorčenimi protesti rudarjev proti žalostnim mezdam rudarjev, ki silijo njih in njihove družine v obup in propast, se je sprejela sledeča resolucija:

Resolucija

sprejeta z jekom in ogorčenjem na strokovnih shodih rudarjev v Trbovljah, katerega se je udeležilo okroglo 4000, v Hrasniku c. 600 in v Zagorju čez 1200 rudarjev.

Rudarji v Trbovljah, Hrasniku in Zagorju, zbrani na strokovnem shodu dne 6. avgusta najodločneje protestirajo proti nakani trboveljske družbe, ki hoče svoje delavstvo popolnoma izgledovati in tako obsoditi na smrt in jetiko s tem, da nudi delavstvu 20 K povška na sedanje plače, čeravno so se živila od januarja 1921, odkar je nam ministerijalna komisija pripoznala bori eksistenčni minimum, podražila za 110% od danes. Edino zaupanje, katerega je stavilo delavstvo v ministerijelno komisijo, je splavalo po vodi, ker vlada ni še do danes ničesar ukrenila, čeravno je enketna komisija, katera se je sestala dne 24. in 25. julija v Ljubljani, pripoznala rudarjem neki skromni eksistenčni minimum, po katerem bi moralo delavstvo dobiti najmanj 70% povška na vse že obstoječe prejemke. Prej se je družba izgovarjala, da se ne more pogajati in ničesar dati, dokler državna železnica ne plača povška cen na premoğu. Danes pa sama pripozna, da jej je ministrski svet ta povšek pripoznal, pusti pa svoje delavstvo naprej stradati in se iz njega norčuje.

Zadnjikrat pozivljamo vse merodajne faktorje, da v teku 8 dni rešijo rudarsko vprašanje v smislu naših zahtev, poslanih po Zvezi rudarskih delavcev dne 2. 8. t. l. ali pa naj preskrbe delavcem sredstva in potne liste, da se jim bo mogoče izseliti se, ker mi nismo voljni več gladovati in igrati sužnje trbov. družbi. Čakali smo 6 mesecev, a sedaj je naša potrežljivost pri kraju, sila je skrajna, lakota razsaja po vseh revirjih in k lakoti se bo gotovo pridružil še legar ki se je pojavil že v sosednjih občinah in ker nas tako vsako leto obišče. Po naravnem zakonu nam pristojna pravica do življenja in to pravico zahtevamo!

Na shodih so še govorili, bolje rečeno skušali pomirjevalno uplivati na delavstvo sodrugi Bedenik, Kovač, Pristav, Repovž, Salamon itd.

Vsi trije shodi so se vršili v znamenju gladi in obupa. Ogorčeni medklici, pomenešani z jokanjem žen in otrok so bili tako pretresljivi, da je to tudi navzočega vladnega zastopnika pretreslo.

»Dajte nam samo kruha, ker mi smo z našimi družinami obsojeni na smrt od gladi, dajte nam vsaj toliko, da lahko

odpotujemo in spasimo sebe in svoje družine.«

To niso več protesti, to so klici na pomoč tistih, ki umirajo!

Kamen bi se usmilil in zajokal, ali kapitalist in vlada še vedno čakajo.

Ali se mi danes po vsej pravici ne vprašujemo, ali more imeti delavstvo v tem groznem stanju še zaupanje v vlado, katere dolžnost je ščititi vsaj življenje širokih mas.

Z. R. D. proti političnim špekulantom. Resolucija,

sprejeta na strokovnem shodu rudarjev dne 6. avgusta v prostorih g. Pravdiča v Trbovljah, navzočih 400 rudarjev, v Hrasniku 600 in Zagorju 1200.

Z ozirom na to, da se širijo vesti, da je strokovna organizacija Zveza rudarskih delavcev nekaka politična organizacija in se tudi v resnici poskuša od gotovih strani uvajati politika po ljudeh, od gotove strani nahujskanih ali plačanih. Izjavljamo na tem shodu navzoči rudarji »Organizacije Zveze rudarskih delavcev«, da ne bomo trpeli pod nobenim pogojem, da bi se v naše strokovne organizacije zanašala kakršnakoli politika. Naša Zveza ostane strogo gospodarskega značaja in se bo borila le zaboljšanje gmotnega rudarskega položaja in za izobrazbo delavstva, politiko pa prepuščamo onim ljudem za enkrat, kateri nam hočejo pasti za vrat, nikakor pa ne bodo uganjali ti ljudje politike na našo odgovornost, ker hočemo imeti odprte oči.

Zveza rudarskih delavcev, podružnica Trbovlje.

Trbovlje.

Na razglas Trb. prem. družbe z dne 2. avgusta 1922 odgovarjamo sledeče:

Kar se tiče glede nadurnega dela se mi popolnoma strinjamo z Vami, ki ga prepovedujete, ker to je v interesu svetovnega proletariata.

Naprošamo pa tem potom g. ravnatelja, da tudi pri vseh rudnikih Trb. prem. družbe odpravi vsa nadurna dela (überšihite), ker tudi ti niso na mestu. Če pada produkcija vsled postranskega dela pri drugih podjetjih, pada ravno tako, če se vršijo nadurni šilhti pri podjetju Trb. prem. družbe same.

Po zakonu § 6, zakon o zaščiti delavstva so vsa nadurna dela prepovedana razun če to najvišja potreba zahteva (Ur. list št. 74) razen tega so tudi prepovedana nedeljska dela, razun če je to vsled nenadne potrebe neizogibno potrebno (§ 12 zak. o zaščiti del., Urad. list št. 74), če se pa ta dan (nedeljo) mora delati, se pa mora dati en drug dan odmor.

Zavezujemo se tem potom, da ne bomo zagovarjali od danes naprej rudarjev, ki bi delali pri drugih podjetjih izven svoje službe, zahtevamo pa, da se tudi pri podjetju Trb. prem. družbe natančno upošteva zakon o zaščiti delavstva, kateri je stopil v veljavo z dnem, ko je bil razglašen v Službenih novinah.

Zveza rudarskih delavcev, podružnica Trbovlje.

Ministrstvo za socialno politiko.

Nikjer na svetu ne sede okorelejšje duše v instituciji, ki se imenuje Ministrstvo za socialno politiko kakor v tej naši nesrečni zemlji. Ljudem, ki sede v tem ministrstvu, izgleda vse kar je črno, belo. Kar se jim reče, ne verujejo, a položaj delavskega razreda smatrajo za zelo dober. Že več mesecev pišemo mi o policijskem teroru nad našimi organizacijami, ali ministrstvo za socialno politiko, ki je poklicano, da ščiti pravice delavskega razreda in njegovih strokovnih organizacij, ne migne niti s prstom. Ali se pa mar more tudi kaj boljšega pričakovati od ministra, ki komaj čez pet in še več mesecev odgovarja na akt Medstrokovnega Sindikalnega Odpora (MSO), in od ministra, ki izjavlja, da niti strokovne organizacije ne morejo mnogo storiti za delavski razred?! Gornje besede je izgovoril gospod minister za socialno politiko pred delegati MSO, ko so mu ti 1. t. m. izročili vlogo MSO, v kateri so bili navedeni kraji, v katerih so delavske strokovne organizacije zaprte.

Kaj naj pričakujemo od človeka s takimi nazori o delavskih strokovnih organizacijah. Ali vendar se je našim sodrugom posrečilo prepričati gospoda ministra o pogrešnosti njegovega mnenja in on je obljubil, da bo storil, kolikor more! — čeprav je poskušal dokazati, da to ne spada v njegovo kompetenco!!

Ali je treba k temu še komentarija?

Kako veliko je nepoznavanje položaja delavskega razreda in kako netočni so podatki, katere ima minister za socialno politiko, nam jasno kaže sledeči primer.

Dne 3. t. m. so bili delegati MSO pri g. ministru za socialno politiko dr. Žerjavu, kateri je rekel, da imajo trboveljski rudarji dnino od 40 dinarjev (160 K) čeprav je znano, da od rudarjev, ki delajo vedno akord in čez uro, niti 5 odstotkov ne zasluži omenjene vsote.

Prav veselilo bi nas, če bi nas mogel g. minister z dokumenti o tem prepričati, in če on tega ne stori, bomo poskrbeli, da mi njega demantiramo in demaskiramo.

V 30. števil. »Delavskih Novic« smo ponatisnili plače trboveljskih rudarjev vseh kategorij z vsemi dokladami. Če pa danes prištetemo obljubljeni povišanje v znesku od 20 K na temeljno plačo poedinega rudarja, vidimo, da plače rudarskih delavcev danes z vsemi mogočimi dokladami iznašajo:

	do 31. 7. 1922	od 1. 8. 1922	
	K	K	Din
a)	68.75	84.75	21.18
b)	63.15	79.15	19.78
c)	56.75	72.75	18.18
d)	49.55	65.55	16.38

računajoč, da delavec napravi v enem mesecu 24 šiltov in da potrebuje živil za 30 koledarskih dni.

Gospod Žerjav, ali imate v Vašem ministrstvu kakega gospoda, ki bi znal sam preračunati dnino rudarskega delavca, ne da bi se moral posluževati napačnih tabel Trboveljske premogokopne družbe?

Kljub temu pričakujemo, da bo gospoda iz ministrstva vsaj sedaj pokazala več zmisla za delo, katerega se je oprijela in zaradi katerega končno tudi obstoja ta institucija, ki se imenuje: »Ministrstvo za socialno politiko.«

Razno.

Napad angleškega kapitala na strokovne organizacije.

Angleški kapital se pri svoji ofenzivi proti delavstvu ni ustavil na prvih postojankah. Začetkoma so samo zniževali mezde in podaljšali delavni čas, sedaj pa se je spravil na organizacijo samo.

Temu smotru naj služi zakonski načrt, kot dopolnilo zakonu o delavskih strokovnih organizacijah. Ta zakonski načrt stremi za tem, da odtegne Delavski stranki (Labour Party) denarna sredstva. Po zakonu o delavskih strokovnih organizacijah iz l. 1913 sme namreč vsaka strokovna organizacija iz lastnih sredstev podpirati politične liste in politična društva, če se temu večina ne upira. Novi zakonski načrt hoče otežkočiti podpiranje političnih listov in političnih društev s strani strokovnih organizacij. Bližajo se volitve in Delavska stranka je silno nevarnem nasprotnik, ker njen napredek je ogrožen. Zato bi podjetniki radi na ta način zadeli stranko, ker je v denarnem oziru skoro čisto navezana na strokovne organizacije. Ali vsa znamenja kažejo, da se bo angleškemu kapitalu posrečil tudi ta napad na angleško delavstvo, ker med voditelji ni dejanskega odpora.

Parlamentarne volitve na Finskem.

Po državljanski vojni l. 1918 so se vršile l. 1919 prve splošne parlamentarne volitve. Edina delavska stranka, ki je tedaj obstojala, je bila socialna demokracija. Priborila si je od 200 mandatov 80. Ker se imajo po finski ustavi vršiti volitve vsaka tri leta, so se letos začetkom julija zopet vršile splošne volitve. L. 1920 se je razcepila socialna demokracija v dve skupini, od katerih je levica zapustila staro stranko in ustanovila novo socialistično stranko s komunističnim programom. Ta nova socialistična stranka je pri teh volitvah prvič nastopila. Dočim razpolaga nova socialistična komaj z dvema dnevnimi

koma, izdaja jih stara stranka 12 in je poleg tega obdržala vse premoženje. Večina funkcionarjev in voditeljev nove stranke leži po ječah, vsled česar vodijo socialistično delavsko stranko mladi, še neizkušeni možje. Stranka je računala na 18 mandatov, dobila pa jih je 27, dočim jih je socialna demokracija dobila 53. Nova stranka je dobila večino glasov v industrijskih krajih, dočim je socialna demokracija dobila največ glasov na deželi in v gospodarsko zaostalih krajih. Dočim ima socialna demokracija glavno oporo med malomeščanstvom in malimi kmeti, prevladuje socialistična delavska stranka med industrijskim proletariatom.

Kar se tiče meščanskih strank je zmagala skrajna desnica, dočim je meščanski centum doživel poraz. Vsled tega bo imel nov parlament izrazito razredno obilje in se bo v njem razvil razredni boj. Ko se jeseni sestane parlament, stopi gotovo na mesto sedanje vlade reakcionarna koalicijska vlada, sestavljena iz skrajne desnice in iz desnega krila agrarne stranke, ki pripada meščanskemu centru. Taka koalicija bi razpolagala v parlamentu z dovolj močno večino in njena politika bo strogo protidelavska. Takšni so izgledi bližnje bodočnosti za finski proletariot.

Dopisi.

Jesenice.

Pri nas na Jesenicah vladajo čudne razmere. Ko človek vse to vidi in se zamisli, mu prihajajo solze v oči. Ko vidi strastno politično gonjo, katera se bje za koritarska mesta posebno sedaj, ko se bližajo občinske volitve. Kaj njim mar onemogel proletarec, kaj njim mar slaba plača in slabe razmere, sedaj se jim gre samo za taktiko politične stranke vse drugo jim pa je zadnja briga. Gorje pa, kadar bo delavstvo reklo, dovolj je tega sedaj, pa naj se neha vsa ta gonja, in kdor ni z nami ta je proti nam, in naj bo to še tako velik in prefrigan socialdemokrat: obsojen bo, vržen bo iz srede delavstva kakor nepotrebna otroška igračka, ko se enkrat ubije in otrok je ne mara več. Vam pa, katere bodejo te vrstice v oči, priporočam ali ste zaslepljeni ali pa Vas pelje pohlepljenje; spametujte se, ne ubijajte samih sebe, stopite na pot čistega socializma in naj bo en cilj, skupni cilj do osvobojenja. Opazovalec.

Rudarji, pozor!

Naznanjamo tem potom, da so se včeraj prostovoljno vpisali pri podr. Zveze rudarskih delavcev Hrastnik razni trgovci in krčmarji, po številu 30 (beri trideset), vsi iz Hrastnika in Dola. Vpisali so se kot **podporni člani** podružnice, za čas mezdne gibanja rudarjev. Vpisali so podružnici lepe vsote v svrhu podpore in zasigurajo pomoč tako dolgo, da se reši rudarsko živlensko vprašanje in zgine lakota iz revirjev. Mi vam kličemo: Vsa čast trgovcem, obrtnikom in krčmarjem v Hrastniku in Dolu, da ste priskočili v tem kritičnem času rudarjem na pomoč, ko nas hoče trboveljska družba izstradati. Naša zmaga bo Vaša zmaga. Prosimo in kličemo tudi po drugih revirjih trgovce, obrtnike in krčmarje, naj posnemajo to pri nas in naj priskočijo v najkritičnejši uri gladnim rudarjem na pomoč, naš boj je upravičen, mi hočemo kruha in ničesar drugega. To pravico nam daje narava, da se nam plača za naše delo toliko, da se vsaj nasitimo.

Kupci proletariata na delu.

Hrastnik. V zadnji številki »Delavskih Novic« smo čitali nesramno pismo, katero je prišlo po naključju v roke našim sodrugom, katero je bilo naslovljeno na sodruga Strmana v Trbovljah, katerega vsebina je skrajno nesramna. Komaj pa je prišla ta demagogija v javnost, se je že pojavila druga, ki pa je tako nesramna, da mora g. Supan, pisec pisma, katero je nam prišlo v roke, stran pogledati, če sreča poštnega proleta, vsled tega priobčimo to pismo, original na razpologo.

Tovarišu Karlu Platinovšek

Hrastnik 120.

Teško mi je pisati in vam sporočiti, da mi jutri na Vaš sestanek ni mogoče priti. Pridem pa v sredo in vam sporočim vse še bolj natančno,

ker jutri za deseto uro je sklicano zborovanje glede trboveljske družbe pri rudarskem glavarstvu in predsednik Curhalek mora biti navzoč, ker je direktno SSDU povabljen, da se teh pogajanj udeleži in jaz pa moram nemudoma jutri se odpeljati k ravnateljstvu državnih železnic v Zagreb. Zelo rad bi prišel na sestanek, ker imam vam za poročati zelo zanimive stvari, ki so predvsem v korist rudarjem. Torej, ako vam je ljubo, pridem v sredo in vas obiščem na vašem domu. Za jutri vas pa prosimo, da gledate, da sestavite podružnični odbor za Hrastnik, kakor ste zadnjič obljubili. Govoril sem že tudi glede vaše osebe na merodajnih mestih in vas predstavil kot glavnega zaupnika za Hrastnik. Prosilo se me je, da naj vas opozorim, da na vsak način (postavite) ustanovite podružnico SSDU. Obljubljeni je tudi, da se bode vsestransko podpiralo. Od Unije smo poslali tudi ekspresno pismo v Beograd in vas tudi tam priporočili gospodom. Prav ničesar se vam ni treba bati, da ne bi bili povsod upoštevanji. Jutri glejte, da ustanovite podružnico za člane, kakor ste že zadnjič obljubili, se ne bojite, da bi jih ne dobil, samo to ne veste, kako bodo tisti člani. Glavno je, da vi njih pridobite, potem se jim bo dopovedalo. Napravili bomo vsak teden v Hrastniku sestanek in jih tam izobrazil. Storitve to, kar ste obljubili in v sredo se potem vidimo. Storitve vse, kar je v Vaši moči. Upamo, da bo iz Vaših obljub vendar enkrat nekaj. **Ne strašite se nikogar, vsaj vidite, da je Stefanovič prodal delavstvo trboveljski premogokopni družbi, čegar originalno pismo sem danesbral.** Zato pa pravim ne dajte se več zastopati pri advokatih, zastopajte se sami, ker SSDU to hoče. Kakor sem vam že zadnjič povedal, da boste odslej zastopal vi vse hrastniško delavstvo pri trb. družbi, kakor pri vladni in vam prinesem v sredo, ko ustanovite podružnico že potrjeno, s katerim ako se izkažete vas se bo povsod pripoznalo. Torej kakor vidite, vi ste odbornik SSDU in obenem tudi glavni zaupnik za Hrastnik. Oprostite tej pisavi, ker to pišem na pultu v tiskarni in je že pol 1 ponoči. Ob 12. sem še mislil, da pridem in čakal kaj se bo sklenilo in sklenjeno je bilo, da moram v Zagreb, zato pridem v Hrastnik v sredo in tistikrat vam prinesem potrdilo in natančne podatke glede jutrajšnjih pogajanj. Vas pozdravlja

Vaš tovariš

Supanc.

Jutri glejte, da odpravite brez mene, tako kakor sva se dogovorila.

Da je pismo tajnika SSDU naravnost lažljivo, priča dejstvo: Ker trboveljska družba s svojimi letaki ni mogla doseči namena, hoče pa to doseči g. Supanc, tajnik SSDU s tem, da pošlje med delavstvo pisma z najgorostnejšimi lažmi z namenom, da s tem omogoči družbi doseči njen namen, da bi se znebila zastopnika delavstva, ki je zmožen zagovarjati opravičene zahteve delavstva.

Op. ur. Sicer bo pa sohr. Stefanovič govoril z g. Supancem na drugem mestu.

Strokovno.

Brod n. S. Celokupno delavstvo vagonov tovaren je stopilo v stavko vsled premalih mezd. Zato naj ne potuje v **Brod n. S. nihče**, predvsem ne **kovinarji, tapetniki, pleskarji, mizarji** itd.

Stavka lesnih delavcev v Celju.

Delodajalci v Celju so videli, da so lesni delavci v Ljubljani v stavki, ter so zahtevali, da bi tem otežkočili njihovo borbo, da mizarjski pomočniki prekršijo osebumni delovnik. Da pa ne bi pri tem delavci preveč zaslužili, so predlagali pomočnikom, da jim od njihove bore mezde **odtrgajo še po 5 K na uro.** S svojim nastopom so delodajalci nagnali s silo svoje delavce v stavko. Dne 7. avg. je stopilo tako celjsko lesno delavstvo v stavko.

Sodrug lesni delavci vedo kaj jim je za storiti in zahtevajo take mezde, ki odgovarjajo današnji druginji.

Nobeden lesni delavec naj ne potuje v Celje.

Stavka mizarjev v Ljubljani.

Ker so bila vsa dokazovanja delodajalcem zama, so bili prisiljeni mizarjski in stolarski pomočniki ter strojni in pomožni delavci, prijeti za zadnje njim razpoložljivo orožje — stavko.

Od zadnje stavke, katera je bila ravno pred letom dni, je druginja narasla za celih 140 odstotkov in sedaj še 100 odstotno povišanje stanarine, torej je popolnoma umljivo, da človek ne ve kaj bi počel in ni se čuditi, če marsikateri iz delavskih vrst obupuje nad vsem. Vsa stvar je bila torej izročena v roke našim izkoriščevalcem, to je gg. delodajalcem, kateri naj stvar sedaj razsojajo kakor jim drago, seveda pa nosijo tudi vso odgovornost sami, ker si so isto natvezili na svoj hrbet s svojo lakomnostjo.

Ako vzamemo, da zasluži povprečno mizarjski pomočnik, reci in beri 19 K na uro, lahko javnost sama razsoja, kako mora družinski oče živeti s celo kopico otrok in ženo, o kakih obleki ali obutvi se še misliti ne sme.

Na vsak napad, o »hujskači«, katerih v naših vrstah ni, po raznih meščanskih časopisih bomo doprinesli javnosti dokaze, s kakimi dobički delajo naša podjetja. O kakem hujskanju pri nas ni govora, ker kdor pogleda v življenje pred vojno v sužnosti, ter sedaj v svobodni Jugoslaviji, bo takoj videl, kako stvari stoji. Delavstvo več ne kritizira, ampak stiska samo še pesti. Vladajočim faktorjem pa poveljamo, da kakoršne sinove si bodo vzgojili, taka bo tudi njihova bodočnost.

Delavstvu širom Jugoslavije kličemo, naj vzame stavko na znanje ter naj jo podpira tako gmotno kakor moralno, ker naš boj je tudi vaš boj.

Lesno delavstvo naj v Ljubljano ne potuje dokler boj ni končan, kar bo pravčasno objavljeno v časopisju.

Stavka brivskih pomočnikov v Ljubljani.

Ker nam naši delodajalci niso dovoljno odgovorili na našo spomenico z dne 27. julija, smo bili prisiljeni stopiti v stavko. Delodajalci so se dogovorili, da bodo našo stavko zlomili s pomočjo vajencev. Starši vajencev, pozor pred takim koruptnim delovanjem brivskih mojstrov! Gospodje brivski mojstri se poslužujejo v obilni meri vajencev, da bi zlomili našo stavko. To je sramota in barbarstvo za 20. stoletje. Ali ne bodo ti vajenci tudi enkrat pomočniki; kaj če se jih bo tudi na tak način prisililo do stradanja v korist delodajalcev?! Zatorej delavstvo podpiraj nas v naših pravičnih zahtevah! Za delavce bomo otvorili brezplačne brivnice, da nas bodo delavci podpirali v stavki. Živela proletarska solidarnost vseh strok in vseh dežel! — Stavkujoči brivski pomočniki.

Britje zastoni.

Ker smo stopili vsled žalostnih razmer v stavko, smo odprli sledeče zasilne brivnice: Delavski dom, Turjaški trg 2, Vidovdanska cesta št. 1, gostilna pri »Panju«, Valvazorjev trg, pivovarna Union, Kemična tovarna. Dobrovoljni prinosi grede v stavkovni fond. — Organizacija brivskih delavcev. — Čelič Josip, predsednik.

Brivski stavkolomci. Brivski pomočniki se nahajamo že od 8. avg. v stavki. V to stavko so nas nagnali naši delodajalci, ker niso hoteli ugoditi našim zahtevam. Te zahteve so upravičene, ali naši delodajalci niso hoteli pristati po diktatu in ukazu g. Franchetija in A. Gjuda. Ta dva gospoda sta prvovrstna izrabljača delavskih moči. G. A. Gjūd, brivec na Kongresnem trgu, dela na vse kripnje, da se naša stavka razbije, in grozi, da nas bo s policijo dal iztirati iz Ljubljane, če ne bomo prišli na delo. Obenem grozi, da nas bo prisilil, da bomo morali delati 12 do 14 ur na dan. Imamo med nami pa tudi stavkokaze, to so ljudje, ki nimajo značaja. Pri nastopnih delodajalcih delajo stavkolomci: pri g. Vlahoviću, vdovi Wildman, vdovi Köhl in pri g. Pliveriću. Poslednji je tudi strasten agitator proti delavstvu sploh. Zato delavstvo svarimo, naj v te brivnice ne zahaja. Še enega bi kmalu pozabili, to je g. Dinter, brivec na Hrvatskem trgu. Sodrug delavci, podpirajte nas v naših pravičnih zahtevah!

Stavkujoči brivski pomočniki.

Zavedni delavci so našli svojo pravo pot.

Proletariat kljub vsem zapeljevanjem in lažem raznih buržuaznih slug prihaja do prepričanja, da je zanj edina rešitev v organizacijah, ki zastopajo stališče nepomirljivega razrednega boja, kar nam dokazuje sledeči slučaj.

»Društveni shod vseh brivskih delavcev v Ljubljani dne 7. avgusta 1922 v dvorani gostilne »Novi svet« po podanih referatih konstatira:

1.) da je minilo več kakor tri leta, odkar se je začelo govoriti o ujedinenju vseh strokovnih organizacij Jugoslavije, ki so bile do tedaj organizirane po pokrajinah;

2.) da je Strokovna Komisija v Ljubljani cel ta čas nameroma ovirala to ujedinenje s tem, da je postavljala različne separatistične zahteve, s katerimi je v prikriti obliki delovala na to, da proletariat Jugoslavije ostane i nadalje razcepljen in nesposoben za uspešen nepomirljiv razredni boj;

3.) da je vsled tega delavski razred Jugoslavije prišel v težek materialni položaj, iz katerega se mora kar najprej rešiti.

V svrhu dosege tega cilja shod sprejema te resolucije:

1.) Odboru »Osrednjega društva brivskih in vlasuljarskih pomočnikov za Slovenijo v Ljubljani« se nalaga, da stopi v zvezo z upravo Saveza berberskih radnika v Beogradu, Zagrebu, Bosni in Hercegovini itd., da se sporazumijo glede sklicanja kongresa za ujedinenje danes še razcepljenih organizacij in da se sklenejo enotna pravila za celo državo.

2.) Da se delo za ujedinenje pospeši in olajša delo kongresa, nalaga shod odboru, da izdela pravila za enotni Savez in da ga pošlje kar najhitreje v pretres ostalim pokrajinskim savezom.

3.) Shod nalaga odboru, da v zvezi z ostalimi strokovnimi organizacijami ki stojijo na stališču ujedinenja, podvzame inicijativo pri vseh ostalih strokovnih organizacijah, da bi i one uvedle ujedinenje in postale na ta način sposobne za nepomirljivi razredni boj proletariata in za olajšanje težavnega položaja delavskega razreda, v katerem se danes ta nahaja v Jugoslaviji.

Minulo je več kakor tri leta, odkar dela proletariat Jugoslavije na tem, da ujedini svoje organizacije, svest si, kolikega pomena je zanj to ujedinenje. In kljub temnim silam, ki so se vedno pojavile, kadar je bilo treba to ujedinenje izvršiti, je bila koncem 1920. leta večina savezov izvršila to veliko proletarsko delo. Ali ta čas je napadel tudi demokratsko-radikalni režim delavske gibanje, kar je onemogočilo dovršitev tega dela. Social-patrioti in ostali sluge buržuazije, ki so se vedno vrgli kot hijene na proletariat in njegove predstavnike, so pričeli denuncirati in cepiti še ne popolno ujedinenje jugoslovanske proletariata.

Ali jugoslovanski proletariat je kljub vsem težkočam videl, da je za njega edina rešitev v nepomirljivem razrednem boju in posrečilo se mu je, da je po vseh zaprekah našel svojo pravo pot. To nam dokazuje tudi gornja resolucija, ki so jo sklenili na svojem zborovanju sodrug brivci.

Pozdravljajoč goreni sklep sodrugov brivcev, pozivljamo tudi ostale organizacije, da slede njihovemu vzgledu; kajti šele tedaj se bodo mogle uspešno boriti za svoje pravice proti temu barbarskemu režimu.

Brivci in brivkinje.

Za ruske gladojoče so darovali: Dietinger Ivan 5 Din, Ivan Ruper 2 D, Pavla Ruper 2 Din, Pivk 6 Din, Pirc Franc 1 Din, Logander Ciril 1 Din, Inglisch Karel 1 Din, Janez 10 Din, Usai Peter 76 Din. Skupaj 104 Din. — Prejšnje 4380.75 Din. Skupaj 4484.75 Din.

Za tiskovni sklad so darovali: Ivan Dietinger 5 Din, Ažman Jožef 6 Din, trboveljski rudarji 100 Din, Hribar Fr. 1 Din, Kucler Franc 2 Din, Zabrezovnik 10 Din, Janez 10 Din, neimenovani 2.50 Din, Čepelnik 2.50 Din, Uzar Peter 10 Din, Studen Franc 2 Din, Pavlin Andrej 5 Din, Pavlič Blaž 3 Din, Kappus Miha 1 Din, Lamovšek Leopold 1 Din, Kautenehar Lovrenc 75 par, Inglisch Karel 2 Din. Skupaj 163.75 Din.